

Till RIGs 90-årsjubileum

Mats Hellspong

Tidskriften RIGs första nummer utkom hösten 1918. Den 12 april 1918 hade Föreningen för svensk kulturhistoria bildats i Stockholm. Ett syfte var att skapa en mötesplats kring aktuella frågor inom etnologi, arkeologi, etnografi och kulturhistoria i vidare mening. Man ordnade diskussionsmöten och exkursioner och sökte skapa opinion i stadsplaneringsfrågor och restaureringsärenden. Men viktigast var att man grundade en egen tidskrift, RIG, för att skapa publiceringsutrymme för uppsatser inom det kulturhistoriska fältet. Tidskriftens förste redaktör, ända fram till 1932, blev fil. dr Sune Ambrosiani, då knuten till Nordiska museet som amanuens. RIGs första nummer innehöll Nils Lithbergs uppsats ”Till allmogekulturens geografi”, vars titel väl illustrerar vad som skulle bli tidskriftens kanske mest centrala problemområde för flera decennier framåt. 1919 publicerades ytterligare en med tiden klassisk uppsats i RIG, nämligen Sigurd Erixons ”Svenska gårdstyper”.

Namnet RIG, som förbryllat en och annan läsare genom åren, lånades från den ofullständigt bevarade fornisländska ”Sången om Rig”, ”*Rigspula*”, som berättar om hur guden Heimdall eller Rig vandrar omkring på jorden och blir stamfar för de olika stånden. Berättelsen om hur han besöker olika hem och gårdar, tillhöriga både fattiga och välbeställda, brukar betraktas som en värdefull beskrivning av de olika sociala skikten och deras levnadsvillkor i det nordiska samhället. Det symboliska namnet på tidskriften ville säga att man avsåg att behandla alla samhällsklassers kultur, med

andra ord inte enbart den bondekultur som annars stod i centrum för folklivsforskningen eller etnologin i början av förra seklet.

RIG var från början en kulturhistorisk tidskrift i vid mening. Den linjen hölls av de två första redaktörerna Ambrosiani och historikern Salomon Kraft, som ledde utgivningen 1933–1946. Därefter redigerades RIG i ett antal år från Nordiska museet och under lång tid, 1958–1982, av Sigfrid Svensson, professor i folklivsforskning i Lund. Under den tiden kan man säga att den etnologiska profilen blev litet mer markerad, inte minst i den recensionsavdelning, som med tiden blev en allt centralare och viktigare del av tidskriften. Denna etnologiska profil har väl i mycket behållits även under senare decennier, alla Svenssons efterträdare som redaktörer har varit etnologer. Det är t.ex. fortfarande redaktionens ambition att alla etnologiska doktorsavhandlingar i landet skall recenseras i RIG. Men i takt med att de historiska och kulturhistoriska perspektiven har försvagats i dagens nutidsinriktade och samhällsvetenskapligt orienterade svenska etnologi, har RIGs tvärvetenskapliga karaktär åter framträtt tydligare.

RIGs första 50 år markerades med ett register över innehållet 1918–1967, som upprättades av Marianne Erikson, stöddes av Statens humanistiska forskningsråd och publicerades som häfte nr 4 i årgången 1969. 75-årsjubileet gav upphov till ett nytt register, denna gång finansierat med bidrag från Kungl. Patriotiska Sällskapet och Berit Wallenbergs Stiftelse och upprättat av Bo G. Nilsson. Det

omfattade 25-årsperioden 1968–1992 och trycktes som extranummer 1993. När RIG 2018 fyller 100 år kan man ha förhoppningen att det blir ekonomiskt möjligt att framställa ett tredje innehållsregister, då över perioden 1993–2017. Just nu pågår ett arbete med att

digitalisera samtliga årgångar av RIG i syfte att göra dem sökbara och tillgängliga i fulltext på internet. Pappersversionen kommer dock självfallet att finnas kvar som tidigare och den digitala publiceringen kommer att ske med ett par års eftersläpning.